

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
13 martie 2026
Clasa a VIII-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele următoare pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Sleepy mi-a vorbit pentru prima dată cu voce *omenească* în urmă cu un an. Era chiar de ziua mea, împlineam 12 ani. Mă urcasem, cum făceam deseori, pe acoperiș ca să privesc luna plină, și Sleepy a venit lângă mine. M-a atins ușor cu coada, iar eu l-am mângâiat pe cap și pe spinare. Atunci mi-a spus cu o voce guturală:

- La mulți ani! Am și eu un cadou pentru tine.
- Ce cadou? am întrebat eu prosteste.
- Păi, ăsta e cadoul, a răspuns Sleepy.

Am râs amândoi. Evident, cadoul era chiar faptul că motanul meu se hotărâse să-mi vorbească. De atunci stau de vorbă cu Sleepy ori de câte ori mă preocupă sau mă necăjește ceva. [...]

Oare Sleepy știe să prezică viitorul? Mă întreb acest lucru, deoarece la îndemnul lui am început să scriu cartea pe care tocmai o citiți... Mi-a spus:

— În oraș se vor întâmpla în curând lucruri cu totul și cu totul extraordinare. Ar fi bine să notezi totul.

- Tu crezi, Sleepy, că eu aș putea deveni scriitoare?
- Da, pentru că iubești cuvintele, mi-a răspuns el.

Redau aici sfaturile lui Sleepy pentru toți cei doritori să scrie o poezie, o povestire sau un roman.

— Există patru mari etape, a precizat Sleepy. Aceste patru etape sunt extrem de importante. Ele sunt de fapt *esențiale*. Și, dacă nu le respecți în ordinea lor *precisă*, nu poți să devii scriitor.

Prima etapă: să-ți cumperi un caiet și un pix.

A doua etapă: să deschizi caietul și să scrii un prim cuvânt pe prima pagină, în stânga sus.

A treia etapă: să asculți ce *dorințe* are acel prim cuvânt și să scrii pentru el, imediat după el, un al doilea cuvânt.

A patra etapă: să asculți ce încep să povestească împreună cele două cuvinte și să le ajuți să înainteze în poveste scriind un al treilea cuvânt după primele două.

Sleepy mi-a explicat cu foarte mare seriozitate că atunci când ai avut curajul să scrii un prim cuvânt, al doilea se scrie mai ușor. Iar între primul cuvânt și al doilea cuvânt se creează întotdeauna o *relație*. Iar al treilea cuvânt se va scrie și mai ușor, pentru că el s-ar putea să fie rezultatul *relației* dintre primul și al doilea cuvânt:

„Trebuie să înțelegi că înăuntrul cuvintelor există viață. Iar atunci când le scrii, pagina albă începe să *colcăie* de viață. În timp ce scrii trebuie să și asculți viața din cuvinte și să o *transcrii*.”

La început mi s-a părut complicat ceea ce mi-a spus Sleepy. Acum nu mă mai tem însă nici de paginile albe din caietul meu, și nici de cuvinte.

Tot Sleepy mi-a explicat teoria *dospirii*:

— Uneori, după ce scrii un cuvânt sau o frază, ți se poate întâmpla să te blochezi. Dar nu e grav. Trebuie să lași cuvântul sau fraza să *dospescă*. Cuvintele *dospesc* la fel ca aluatul atunci când faci pâine. Aluatul, după ce îl frământă bine, trebuie lăsat un timp ca să *crească*. Așa trebuie să faci și cu cuvintele scrise în caiet. Le lași *singure* câteva ore sau chiar o zi. Apoi te întorci la ele și vei vedea cum brusc în mintea ta se face lumină, vei ști cum trebuie continuată povestea.

— Sleepy, cuvintele *dospesc* în caiet sau în mintea mea?

— Și, și...

De când îi urmez sfaturile lui Sleepy, iată că am reușit să scriu 15 pagini. Nu știu cât de mare va fi această carte, dar simt că acum nu mă mai pot opri. Ea *colcăie* de întrebări și de întâmplări. Trebuie să duc povestea la bun sfârșit, deși văd că se ramifică...

Matei Vișniec, *Consulatul lunii sau Adelina și crocodilii de mlaștină*

B.

Mona avea noroc: fiind scundă și firavă, nimeni din mulțimea care se îmbulzea n-a îndrăznit să se-nghesuie în ea. Ceea ce a captivat publicul, la fel de mult ca însăși Gioconda, a fost mai cu seamă puterea de concentrare de care dădea dovadă, dreaptă în fața capodoperei pe care o parcurgea răbdător cu ochii ei vioi. Într-atât, încât turiștii au ajuns s-o fotografieze discret pe fetiță din spate, pe axa capodoperei și topindu-se în ea. Paznicii se întrebau cum de poate o puștoaică să cerceteze atât de minuțios o pictură pe care privirile vizitatorilor o atingeau de obicei în grabă, ca pe canaful* de la manej*, înainte să se repeadă înapoi spre ieșire. Monei i-a fost mai puțin greu să se cufunde în tabloul lui Da Vinci decât în fresca lui Botticelli de săptămâna trecută, însă și acum, după vreo douăsprezece minute, a cedat. Ostenită, s-a întors lângă bunicul ei, care rămăsese puțin retras.

— Așadar, Mona, ce-ai văzut?

— Mi-ai zis cândva că Leonardo da Vinci a inventat parașuta. Dar cerul lui e gol cu desăvârșire!

— Dacă ai avut nevoie de zece minute ca să-ți dai seama de asta, nu te felicit!

— Am mai căutat și mașini zburătoare ascunse, pentru că mi-ai zis că născocise și așa ceva...

— Da, e adevărat. Leonardo era și inginer, nu numai pictor. Își vindea serviciile unor principii, ca să îmbunătățească controlul fluviilor și al râurilor, ca să amenajeze diverse teritorii, ca să întărească apărarea cetăților împotriva vrăjmașilor... Era atât de curios și de inteligent, încât a studiat îndeaproape corpul uman și a disecat cadavre ca să înțeleagă cum funcționează.

— Citise probabil multe cărți...

— Știi, în jurul anului 1500, când trăia Leonardo, cărțile erau rare. Tiparul de-abia fusese inventat. Avea circa 200 de volume în bibliotecă, și asta era deja foarte mult. El însă, care era foarte singuratic, scria enorm: mii și mii de pagini, pe toate subiectele posibile. Una peste alta, a scris mai mult decât a pictat. Nu se cunosc mai mult de zece tablouri făcute de mâna lui. Și nici acelea nu e sigur că sunt toate autentice.

— Și pe ăsta de ce-l întâlnim peste tot, Dadé? Îmi aduc aminte că mamaie avea o cană mare pentru micul-dejun și apărea pe ea. Eu preferam să lase cana aia în dulap.

— De ce?

— Pentru că un mic-dejun trebuie să fie vesel. Iar tabloul ăsta e...e un pic cam trist.

— Ah, da? Ce-i așa de trist în el?

— Fundalul... E întunecat și foarte pustiu.

— Într-adevăr. Dar stai puțin. Ți-am mai spus-o, e un tablou vechi. Culorile aceluia peisaj din fundal, cu accente cam cețoase, s-au întunecat aidoma unui ziar îngălbenit. [...] Poți însă fi sigură că, la origine, acea natură din jur, cu munții, cu drumurile ei cotite, cu acel lac întins și acel cer vast, era de un albastru aproape electric.

— Electric? Ce tot spui, Dadé? Pe vremea aceea oamenii aveau lumină de la lumânare!

— Mulțumesc pentru informație, Mona... Știi, asta nu-i împiedica pe artiști să caute surse de energie. Electricitatea e energie: ne permite să producem căldură, lumină și mișcare. Ei bine, ține minte că, tot așa, Leonardo a căutat în pictura lui o formă de energie. Ca să exercite o forță asupra ta.

— Asupra mea? Păi parcă în fața tabloului trebuie să stăm nemișcați!

Dadé a pufnit în râs. Iar râsul lui a făcut-o și pe ea să râdă. Atunci, chiar atunci, ar fi vrut să-i vorbească despre filozoful Alain și despre ce povestea el în *Părerii despre fericire*. [...] „Să fii fericit e o datorie față de ceilalți”, spunea el. Asta era, desigur, prea complicat pentru Mona. Totuși, *Gioconda* de Leonardo degaja, în felul ei, această lecție esențială.

— Privește, întreg acest peisaj care ți se părea trist se află de fapt în mișcare, animat de energiile vieții, de un fel de zvâcnire inițială. [...] Leonardo adăuga cu multă răbdare, ani la rând, infime glasiuri, adică straturi de culoare transparentă, care dădeau mai multă densitate și profunzime tabloului. Le aplica unele peste altele și dura atât de mult, încât nu-și termina niciodată operele. Aceste straturi mai aveau ca efect și procurarea unei ușoare senzații de vibrație a întregii materii. Este ceea ce se cheamă în italiană *sfumato*. Acest *sfumato* diluează lucrurile și, deopotrivă, le unește unele cu altele.

— Da, dar de ce surâde așa? Mi se pare totuși ciudat!

— Are un zâmbet abia schițat. În spatele ei, peisajul vast seamănă cu universul în plină construcție, supus haosului din energiile care-l străbat – un haos fascinant și angoasant. Iar ea surâde încântător, exact cât trebuie, fără aroganță sau condescendență. E un surâs nesfârșit de senin, prietenos, și te poartă să faci la fel.

— Atunci hai, Dadé, o să-i zâmbim și noi!

— Văd că ai înțeles... Leonardo da Vinci spunea despre pictură că trezește un sentiment în oglindă: imaginea unui om care cască te face să caști; imaginea unui om agresiv te face agresiv. Iar imaginea unei femei care zâmbește, care zâmbește cu acel surâs dezarmant, te invită să zâmbești la rândul tău. Aceasta e energia pe care pictura lui caută să o stârnească: să te deschizi în fața vieții,

să-i zâmbești, chiar în fața a ceea ce se deslușește puțin și slab, a ceea ce este încă obscur și inform, a unei lumi pustii și confuze, pentru că aceasta e cea mai bună cale de a instaura o ordine fericită și cea mai bună metodă prin care această fericire, răscolitoare și misterioasă, nu rămâne doar a unei femei din Renaștere cu spatele la un balcon, ci devine a întregii omeniri...

Așa încât Mona a dorit să imprime colțurilor gurii sale o mișcare ascendentă. Dar tăcerea care a urmat după explicația bunicului, generozitatea de care el dăduse dovadă ca să i-o transmită și apoi – trebuia s-o recunoască – frumusețea nedefinită a ceea ce-i încredințase glasul lui grav au întors-o pe dos. Zămislit din emoție, un abur subțire de lacrimi i-a țâșnit dintre pleoape, umbrind dintr-odată luminile Luvrului.

Thomas Schlessner, *Ochii Monei*

*canaf – împletitură din fire; ciucure

*manej – loc special amenajat unde se dresează caii sau se învață călăria

C.

Și începe să lucreze. E singurul mod în care poate scăpa de griji. Și nu doar de griji. Scapă de el. Când lucrează, dispare, nu mai există el cu grijile lui, există doar lucrurile care îi ies din mâini. Nici nu se poate face artă altfel, și-a spus întotdeauna. Prietenii lui scriitori susțineau că în scris e invers, te adâncești tot mai mult în tine, sapi unde nici nu crezi că e pământ. Altfel n-ai cum. Însă sculptura e altceva. Cu cât te adâncești mai mult, cu atât mai tare uiți de tine. E o formă de rugăciune. O putere de a-ți anula propriul eu, cel care te roade, te macină, te umple de frici. Și câtă vreme e în stare să lucreze, Brâncuși se crede privilegiat. El crede cu toată puterea că abia atunci când se dă pe el deoparte se poate conecta la tot ceea ce contează. Golirea de sinele său încărcat e necesară ca să poată crea. [...] Lucrările sunt copiii lui, sunt tot ce va rămâne după el în lume.

Moni Stănilă, *Brâncuși sau cum a învățat țestoasa să zboare*

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Seria în care ambele cuvinte sunt despărțite corect este:

- a) cons-truc-ți-e; mi-nu-ți-os.
- b) func-ți-o-nea-ză; a-lu-a-tul.
- c) su-bi-ec-te-le; pro-pri-ul.
- d) scul-ptu-ra; mis-te-ri-oa-să.

2 puncte

2. Conține doar cuvinte compuse seria:

- a) „altceva”, „ceilalți”.
- b) „deoparte”, „curios”.
- c) „deseori”, „scriitor”.
- d) „singuratic”, „ceva”.

2 puncte

3. Sinonimele contextuale ale cuvintelor subliniate în secvența: „În spatele ei, peisajul vast seamănă cu universul în plină construcție, supus haosului din energiile care-l străbat – un haos fascinant și angoasant. Iar ea surâde încântător, exact cât trebuie, fără arogantă sau condescendență. E un surâs nesfârșit de senin, prietenos, și te pofteste să faci la fel.” sunt, în ordine:

- a) *atractiv, înfumurare, roagă.*
- b) *alarmant, modestie, cheamă.*
- c) *neliniștitor, infatuare, invită.*
- d) *enigmatic, timiditate, imbie.*

2 puncte

Scrie, pe foaia de concurs, răspunsurile la cerințele de mai jos.

4. Explică modul de formare a cuvântului subliniat în enunțul: „Golirea de sinele său încărcat e necesară ca să poată crea”.

2 puncte

5. Alcătuiește un enunț în care cuvântul subliniat în secvența „Culorile aceluia peisaj din fundal, cu accente cam cețoase, s-au întunecat aidoma unui ziar îngălbenit” să aibă altă valoare morfologică, pe care o vei preciza.

2 puncte

6. Menționează cazul fiecărui cuvânt subliniat din enunțul: „Apoi te întorci la ele și vei vedea cum brusc în mintea ta se face lumină, vei ști cum trebuie continuată povestea”.

2 puncte

7. Precizează funcția sintactică pentru cuvintele subliniate în secvența: „— În oraș se vor întâmpla în curând lucruri cu totul și cu totul extraordinare. Ar fi bine să notezi totul”.

2 puncte

8. Construiește un enunț imperativ, în care verbul cu funcție de atribut din secvența „pentru că aceasta e cea mai bună cale de a instaura o ordine fericită și cea mai bună metodă prin care această fericire, răscolitoare și misterioasă, nu rămâne doar a unei femei din Renaștere” să îndeplinească funcția sintactică de complement direct.

2 puncte

9. Scrie o frază alcătuită din două propoziții care să conțină o subordonată atributivă, introdusă printr-un adverb relativ. **2 puncte**
10. Rescrie corect enunțul următor: *Abia atunci mi-am dat seama că se auzea doar foșnetul vântului și câteva trăznete.* **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos.

1. Scrie un element de conținut comun celor trei texte-suport, valorificând câte o secvență din fiecare text. **6 puncte**
2. Prezintă, în 50-70 de cuvinte, o trăsătură morală a unui personaj din textul A, numind mijlocul de caracterizare identificat. **6 puncte**
3. Explică, în minimum 50 de cuvinte, dubla ipostază a lui Dadé față de Mona, așa cum se desprinde din textul B. **6 puncte**
4. Interpretează, în minimum 30 de cuvinte, afirmația filozofului Alain: „Să fii fericit e o datorie față de ceilalți”, valorificând textul B. **6 puncte**
5. Comentează, în minimum 50 de cuvinte, secvența preluată din textul A: „Trebuie să înțelegi că înăuntrul cuvintelor există viață. Iar atunci când le scrii, pagina albă începe să *colcăie* de viață. În timp ce scrii trebuie să și ascuți viața din cuvinte și să o *transcrii*”. **8 puncte**
6. Care este relația dintre artă și știință? Justifică-ți răspunsul, în minimum 70 de cuvinte, valorificând textul B. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

30 de puncte

Crezi că operele de artă sunt rezultatul unui proces de creație îndelung și neobosit?

Scrie un text argumentativ, de minimum 200 de cuvinte, în care să susții răspunsul la întrebarea dată prin două argumente, valorificând câte o secvență din fiecare dintre cele trei texte-suport și experiența ta de lectură.

Vei primi **20 de puncte** pentru conținutul compunerii și **10 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 200 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.